

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

”Jag är bara med om det är roligt”

En systematisk litteraturstudie av elevers attityd till
ämnet idrott och hälsa

Filip Neuwirth, Victor Fantenberg
Ämneslärarprogrammet,
Göteborgs Universitet

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Kurs: LGID2G
Nivå: Grundnivå
Termin/år: HT/2017
Handledare: Konstantin Kougioumtzis och Pär Rylander
Examinator: Daniel Arvidsson
Kod: HT17-2940-005-LGID2G

Nyckelord: Student attitude, Physical Education, Reasoned Action Approach, Beliefs

Abstrakt

Ämnet idrott och hälsa är ett ämne som majoriteten av eleverna tycker om, det finns dock en del elever som inte alls tycker om ämnet och hur det utformas. Vi vill med denna litteraturstudie ta reda på vilka faktorer det är som påverkar eleverna och deras attityd till ämnet. Vi har i vårt resultat granskat 10 nordamerikanska artiklar som behandlar elevers attityd till ämnet. Genom att använda Reasoned Action Approach-modellen har vi identifierat olika faktorer som mer eller mindre påverkar elevers attityd. Resultatet pekar på att lärare har ett viktigt uppdrag då många identifierade faktorer är påverkbara av just läraren. Lektionens innehåll och utformning samt känslan av trygghet visar sig vara de mest framträdande faktorerna. Slutsatsen av denna litteraturstudie är att en aktivitet i idrott och hälsa måste vara rolig för eleverna. Vad som är roligt uppfattas dock olika av killar och tjejer och just idag är många av aktiviteterna som erbjuds till förmån för killarnas intressen. Svenska studier som fokuserar mot elevers attityd till ämnet idrott och hälsa är sparsamt förekommande. Därför föreslår vi en intensifiering av relevanta forskningsinsatser.

1 Förord

Det som väckte vårt intresse för elevers attityd till ämnet idrott och hälsa var under vår egen VFU då vi stötte på flertalet elever i varje klass som inte ville delta, inte hade kläder med sig, och som hade många olika bortförklaringar till varför de inte kunde vara med på lektionen.

Då vi båda två bara har positiva erfarenheter från ämnet idrott och hälsa så skulle vi vilja få en djupare förståelse för de elever som inte känner likadant som vi. Detta tror vi kommer vara till stor hjälp för alla lärare med liknande förutsättningar som oss.

Som blivande lärare i idrott och hälsa vill vi få med så många som möjligt att delta i undervisningen och därmed hitta ett intresse för fysisk aktivitet och kunskaper kring detta. Vi vill även vara med och motverka den polarisering som existerar i ämnet. Vi har valt att utgå ifrån elevens perspektiv i vår litteraturstudie då vi anser att det kan ge oss en bättre förståelse som lärare varför elever har en negativ inställning till ämnet.

Vi vill rikta ett stort tack till våra handledare Konstantin Kougioumtzis och Pär Rylander som hjälpt till att hålla oss på banan längs hela arbetets gång och avslutningsvis skulle vi vilja tacka varandra för ett gott samarbete, tack!

Tabell 1. Fördelning av arbetsuppgifter

Arbetsuppgift	Procent utfört av Victor/Filip
Planering av studien	50/50
Litteratursökning	50/50
Datainsamling	50/50
Analys	40/60
Skrivande	50/50
Layout	60/40

2 Innehållsförteckning

Innehållsförteckning

1	Förord	5
2	Innehållsförteckning.....	6
3	Inledning	7
3.1	Syfte	8
3.2	Frågeställningar	8
4	Bakgrund.....	8
4.1	Attitydsforskning	8
4.2	Tidigare attitydforskning kopplat till idrott och hälsa	10
4.3	Attitydforskning i Sverige/Norge inom idrott och hälsa	12
4.4	Nordamerika Vs. Sverige	14
4.5	Begreppsförklaring.....	14
5	Metod	14
5.1	Datainsamling.....	15
5.2	Databearbetning.....	17
6	Resultat.....	18
6.1	Didaktisk dimension.....	18
6.2	Elevkaraktäristisk dimension.....	19
6.3	Trygghetsdimension.....	20
6.4	Övriga observationer	21
6.5	Vilka metoder används i artiklarna.....	22
6.6	Sammanfattning	22
7	Diskussion	22
7.1	Metoddiskussion.....	22
7.2	Resultatdiskussion	24
8	Slutsatser	26
9	Referenslista.....	27
10	Bilagor	31
10.1	Bilaga 1 - Sökhistorik.....	31
10.2	Bilaga 2 - Bedömningsmall för att mäta studiens kvalitet för artikel X.....	32
10.3	Bilaga 3 - Kvalitetsbedömning av artiklar	37
10.4	Bilaga 4 - Artikelöversikt	38

3 Inledning

Allt fler ungdomar är idag mindre fysiskt aktiva än för tio år sedan. Både generellt och inom föreningsidrott. Den största minskningen sker i sena tonåren (Dartsch, Pihlblad & Centrum för idrottsforskning, 2013). Vissa elever väljer att fortsätta träna på egen hand medan vissa lägger av helt och då är skolidrotten den enda fysiska aktivitet de får under en vecka. Detta understryker vikten av att vara delaktig under idrott och hälsa i skolan (Lundvall & Brun Sundblad, 2017).

Svensk grundskola börjar vid 7 års ålder och fortsätter till det att man fyller 16 år. Denna skolgång är också obligatorisk. Efter 16 års ålder kan eleverna välja att fortsätta skolan under tre år på gymnasiet. På gymnasiet kan eleverna också välja bland flera olika inriktningar för att anpassa studierna efter intresse. Ett av skolans viktigaste uppdrag är att rikta “... *särskild uppmärksamhet till elever som har svårigheter att nå målen för utbildningen*” och att ta hänsyn till varje elevs unika förutsättningar, behov samt kunskapsnivå (Skolverket, 2011a; Skolverket, 2011b).

Skolan innehåller ett antal obligatoriska ämnen som läses hela grundskolan och som följer med in på gymnasiet. Idrott och hälsa är ett sådant obligatoriskt ämne. Under en lektion i idrott och hälsa förväntas eleven byta om till “*träningskläder*” för att vara fysiskt aktiv i en mängd olika miljöer såsom idrottshallar, ute i skogen eller på gräsmattan, i en simhall eller på friidrottsanläggning, för att sedan duscha innan man går vidare till nästa lektion. Detta gör att ämnet skiljer sig från övriga ämnen i skolan. Redelius (2004) menar att just dessa säregenskaper gör att många elever trivs men menar samtidigt att det finns en grupp som inte gör det. Detta stärks även av andra studier som visar olika resultat angående elevers attityd till ämnet, några positiva och några negativa (Lundvall & Brun Sundblad, 2017; Tannehill, Romar, O'Sullivan, England & Rosenberg, 1994; Stewart & Green, 1991).

Lundvall och Brun Sundblad (2017) skriver att det finns några få elever som väljer att inte delta på lektionerna. Detta är också något vi lagt märke till när vi varit ute på VFU där individuell undervisning inte var vanligt förekommande. För att kunna möta de elevers behov vars attityd sviktar behövs en tydlighet kring vad problemen verkligen är, de egentliga anledningarna och inte bara de bortförklaringar man får höra.

Vi vill med vår litteraturstudie undersöka vad det finns för orsaker till att idrott och hälsa är ett så splittrat ämne det vill säga att det upplevs så olika av olika elever. Vi vill sammanställa redan befintlig forskning och belysa de faktorer som enligt teorin Reasoned Action Approach (Fishbein & Ajzen, 2010) gör att vi i ett senare skede skapar en negativ eller positiv attityd till något och som till slut mynnar ut i ett beteende. I vårt fall handlar attityden om ämnet idrott och hälsa. Ordet attityd beskriver Fishbein och Ajzen (2010) som graden i hur mycket eller lite en person gillar något, och det är även så vi har valt att tolka begreppet i denna litteraturstudie.

Att belysa dessa faktorer tror vi kan påverka lärarprofessionen positivt genom att få upp en medvetenhet kring de faktorer som påverkar elevers attityd. Genom att skapa medvetenhet hos lärare tror vi det kommer vara lättare för lärare att jobba för en minskande splittring i ämnet och vända de elever som idag har en negativ attityd till ämnet. Detta i sin tur tror vi kommer gynna både lärare och elever då Solmon (2003) menar att attityden har en stor påverkan till hur elever beter sig till sig instruktioner och beter sig under lektionerna.

3.1 Syfte

Syftet med föreliggande litteraturstudie är att uppmärksamma attitydforskning kopplad till ämnet idrott och hälsa.

3.2 Frågeställningar

- Vilka faktorer framträder som mest relevanta för ungdomars upplevelser/attityd av ämnet idrott och hälsa i en nordamerikansk kontext?
- Hur skulle man kunna förstå resultaten inom ramen för undervisningsmiljöer i Sverige?

4 Bakgrund

Hur ämnet idrott och hälsa uppfattas av eleverna har intresserat forskare de senaste decennierna och elevers upplevelser i ämnet är så vitt vi vet främst beforskat inom två olika fält, motivation och attityd. Motivationsforskning inom detta ämne handlar i stor grad om Self Determination Theory och är vad vi kunnat utläsa väl beforskat och har redan flertalet litteraturstudier inom området. Ett annat sätt att uppmärksamma elevers uppfattningar är s.k. attitydforskning. Vi har därför valt att ha vår utgångspunkt i attityd då detta fält inte är lika utforskat (Obrusnikova & Dillon, 2012 refererad i Kougioumtzis, 2016). Inom detta område är teorin Reasoned Action Approach (RAA) den mest framträdande och därför har vi valt att utgå från denna teori när vi granskar vårt resultat.

Vi kommer nedan att förklara teorin närmare och gå in på vad som tidigare forskats om elevers attityd till ämnet idrott och hälsa. Därefter går vi vidare med en förklaring om mer samtida forskning inom Sverige/Norge och avslutar med en jämförelse av svenskt och nordamerikanskt skolsystem.

4.1 Attitydforskning

En ledande teori inom den gren av forskning som fokuserat på elevers attityd är som nämnts ovan Reasoned Action Approach (RAA). Användningsområdet för teorin anses vara bred då man med hjälp av denna modell ska kunna analysera, förklara, förstå och ändra en individs beteende (Kougioumtzis, 2016). RAA är en utvecklad version av Theory of Planned Behaviour (TPB) som i sin tur är en utvecklad version av Theory of Reasoned Action (TRA) (ibid.). De olika modellerna förklarar samma saker men för varje ny uppdaterad version har

ytterligare en variabel lagts till. Exempel på detta är att RAA lade till faktorn kontrollföreställningar, eller känsla av kontroll, till modellen TPB. Modellen TPB är väldigt lik den senaste modellen RAA, men i RAA har man större fokus på faktorer som bildar ens föreställningar och i den avbildar man även “subjektiva normer” som “uppfattade normer” (ibid.).

RAA avser att förklara bakgrunden till ett beteende. Inom teorin fokuserar man mot tre olika föreställningar; beteendeföreställningar, normativa föreställningar och kontrollföreställningar, vilka diskuteras i tur och ordning nedan.

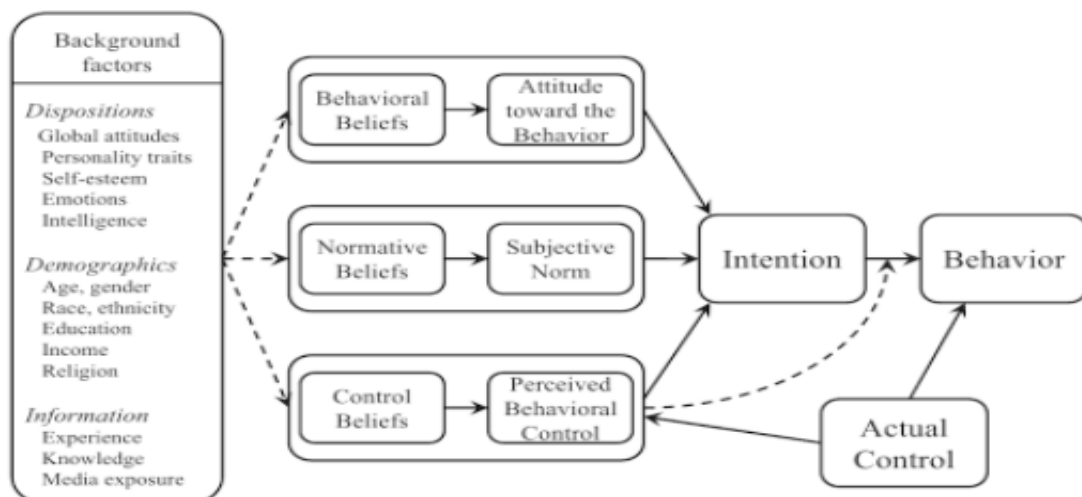
Beteendeföreställningar, eller inställning, förklarar en individs inställning till det specifika beteendet. En fråga man kan ställa inom denna föreställning kan vara: vad får jag ut av detta i form av nytta och/eller nöje? Detta leder till att en individ skapar en antingen positiv eller negativ inställning till något. Detta kopplar vi samman med Fishbein och Ajzens (2010) definition av begreppet attityd.

Normativa föreställningar, eller socialt tryck, handlar om individens tankar om hur signifikanta andra tycker om det specifika beteendet, alltså den sociala normen. Detta handlar i stor grad av personer i ens närhet, det vill säga kompisar, föräldrar eller lärare. Beroende på hur mycket den sociala normen inverkar på individen, påverkas graden i hur gärna man vill följa det rådande normativa beteendet (Kougioumtzis, 2016).

Kontrollföreställningar, eller känsla av kontroll, handlar om individens känsla av att i hur hög grad kunna genomföra beteendet eller inte. Är det genomförbart, klarar jag praktiskt av att utföra beteendet i fråga (Kougioumtzis, 2016).

Summan av de här värderingarna inom varje föreställning mynnar ut i en avsikt eller intention till ett beteende. Det vill säga att ett beteende kan förklaras utifrån de här olika föreställningarna.

Dessa tre föreställningar styrs och formas i sin tur av en individs tidigare erfarenheter (Ajzen, Albarracin & Hornik, 2007). De här faktorerna som nämns i modellen förklaras i *Figur 1* och visar att en individs erfarenheter formas av en mängd olika faktorer, allt från utbildning, kön, religion, inkomst till en individs känslor. De här faktorerna är alltså det som kan komma att påverka en elevs attityd till antingen det positiva eller det negativa.

Figur 1. The Reasoned Action Approach (RAA, Ajzen et al., 2007)

Reasoned Action Approach (RAA), ligger till grund för mycket av attitydforskningen som sker inom ämnet idrott och hälsa (Phillips & Silverman 2012). För att mäta attityder hos elever framför allt kopplat till idrott och hälsa har Subramaniam och Silverman (2000) utvecklat ett mätinstrument där frågorna i mätinstrumentet bygger på *“the Theory of Reasoned Action”* (föregångare till RAA). Genom att utveckla detta nya instrument var tanken att man skulle mäta high school-elevers attityd mot ämnet Idrott och hälsa genom faktorerna Affect (känslor) och Cognition (tankar) vilket i RAA modellen benämns som *“Beliefs”* eller föreställningar. Oss veterligen finns det inte något tidigare mer framträdande mätinstrument liknande Subramaniam & Silverman (2000). Det vi har kunnat urskilja är dock att man använde sig utav liknande mätområden som idag, det vill säga, innehåll, kön, ålder, lärare och färdighetsnivå (Silverman & Subramaniam, 1999). Anledningen till att ett nytt mätinstrument utvecklades var att de instrument som tidigare använts saknade reliabilitet och validitet (Silverman & Subramaniam, 1999). Senare har det även utvecklats ett anpassat mätinstrument, med samma fokus på cognition och affect, för elever i årskurs 4–5 på middle school då detta ansågs saknas (Phillips & Silverman, 2012).

4.2 Tidigare attitydforskning kopplat till idrott och hälsa

I avsnittet nedan fokuseras det mot vad som forskats på elevens attityd till ämnet idrott och hälsa i Nordamerika tidigare än 2007. Först kommer vi att redovisa för en didaktisk dimension och detta följs upp av en elevkaraktäristisk dimension. Dessa dimensioner utgår från RAA-modellen (se figur 1) men är anpassade efter vårt resultat. Vi kom fram till dessa dimensioner efter att ha granskat resultatet. Den didaktiska dimensionen innehåller faktorer som främst kopplas till lärarens uppgifter i form av planering och utförande av lektioner. Den elevkaraktäristiska dimensionen innehåller faktorer som främst berör elevernas egenskaper och känslor. Den sista dimensionen, trygghetsdimensionen, handlar också om elevernas känslor men var så framträdande i den nyare forskningen att vi valde att där skilja dessa åt.

4.2.1 Didaktisk dimension

Luke och Sinclair (1991) skriver i sin studie om hur lärares beteende har stark påverkan på eleverna och har större inverkan på elevernas negativa känslor än de positiva. Det är mer än bara lärarens beteende som påverkar eleven. Solmon och Carter (1995) visar att innehållet på lektionen har stor påverkan på elevers attityd till ämnet. Carlson (1995) och Linda Rikard & Banville (2006) understryker detta och menar att innehållet i ämnet ska vara varierande och att eleverna inte vill utsättas för samma uppgifter för länge eller inte under flera lektioner för att då få en negativ känsla för ämnet. Ryan, Fleming och Maina (2003) styrker också detta då drygt 80 procent av eleverna på middle school och ungefär lika många av eleverna på high school tyckte att variationen av aktiviteter var det som gillades mest med ämnet. Ryan et al. (2003) skriver också i samma studie att eleverna tycker att lektionerna är för korta och att de skulle vilja ha mer idrott och hälsa (middle school 38 %, high school 28 %). I Linda Rikard och Banville (2006) påpekar eleverna också att de behöver mer tid för att hinna utveckla färdigheter. Detta gäller främst de elever som inte är vana vid fysisk aktivitet. Det som erbjuds nu i skolan är oftast bara ett smakprov av aktiviteten och att eleverna inte får någon djupare kunskap.

Linda Rikard & Banville (2006) visar också i sin studie att klassiska sporter är den vanligaste aktiviteten under lektionerna och att tre fjärdedelar av eleverna också är nöjda med detta. Anledningen till att man gillade sport var främst för att det var roligt (19 %) och bara några få (5 %) tycker det är tråkigt. Tannehill et al. (1994) är inne på samma bana där 61 % av eleverna valde lagsport om de fick välja aktivitet. Vilka moment respektive kön upplever som mer roligt och som påverkar attityden till ämnet skiljs åt. Killar har en mer positiv inställning till aktiviteter som är utmanande och som innehåller risktagande moment. Tjejer föredrar estetiska aktiviteter såsom dans och yoga (Folsom-Meek, 1992; Smoll & Schutz, 1980).

4.2.2 Elevkaraktäristisk dimension

Elever med en lägre färdighetsnivå upplever en generell negativitet till ämnet idrott och hälsa. Men när de upplever att de lyckas med något moment inom ämnet så ändras attityden till en mer positiv sådan (Ennis, 1996; Martinek, 1991; Portman, 1995). De känner också att de inte får tillräckligt med tid att öva på aktiviteter så att de kan utveckla sina färdigheter (Silverman, 1993). Carlson (1995) skriver också om samma tendenser och menar att en stor del av eleverna med lägre färdighetsnivå känner sig utanför på lektionerna. Tousignant och Siedentop (1983) bekräftar detta och skriver att det kan gå så långt att elever väljer att inte medverka alls på lektionerna just för att undvika de negativa upplevelserna du får under lektionerna.

Elever som innehar en positiv attityd till idrott och hälsa påverkar lärandemiljön positivt och att detta i sin tur underlättar lärandet både för läraren och eleverna. Detta gäller även åt motsatt håll om det finns elever med negativ attityd, vilka då istället påverkar lärandet negativt för både lärare och elever (Carlson, 1995).

Tannehill et al. (1994) skriver att hälften av eleverna i årskurs 10 och 11 (High school) ansåg att idrott och hälsa var ett av de minst populära ämnena i skolan och att det har påverkats av att ämnet har väldigt låg status i skolan. Att ämnet har låg status påverkar eleverna som då får en negativ attityd till ämnet och att ämnet saknar betydelse, de har svårt att se någon mening i ett ämne som har låg status och som prioriteras bort. Stewart och Green (1991) skriver däremot att något mer än hälften av eleverna ansåg ämnet vara minst lika viktigt som övriga ämnen i skolan. Det visade dock en skillnad mellan åldrarna då 44 % eleverna i årskurs 7–8 höll med ovanstående påstående medan 58 % eleverna i årskurs 9–12 höll med.

Vad som anses vara viktigast för att eleverna ska vara nöjda under en lektion i idrott och hälsa är att innehållet ska vara roligt (49 %) men också ska innehålla någon form av samarbete (39 %) (Tannehill et al., 1994).

Sammanfattningsvis kan vi fastställa att många olika faktorer spelar in på elevers attityd till ämnet. Vi kan främst identifiera faktorer som berör läraren och dess uppgift. Lektionens innehåll och hur det struktureras tycks vara den största faktorn till elevers attityd. Vi kan även se en viss genusskillnad där killar främst tycker om bollsporter med kampmoment och tjejer förespråkar estetiska rörelser såsom dans och yoga.

4.3 Attitydforskning i Sverige/Norge inom idrott och hälsa

I avsnittet nedan fokuseras det mot vad som forskats på elevers attityd till ämnet idrott och hälsa i Sverige och Norge. Först kommer vi att redovisa för en didaktisk dimension och detta följs upp av en elevkaraktäristisk dimension. Studier från Sverige och Norge visade till skillnad från nordamerikansk forskning på ytterligare en faktor och den har vi döpt nedan till trygghetsdimension.

4.3.1 Didaktisk dimension

Enligt en rapport från Skolverket (2004) där eleverna svarade på hur mycket de fick påverka både ämnets innehåll och utförande så visade sig ett ganska splittrat resultat, 60 % ansåg att de kunde påverka mer eller mindre medan 40 % ansåg att de inte kunde. Här fanns även en genusskillnad då killarna ansåg sig kunna påverka mer än vad tjejerna kunde.

4.3.2 Elevkaraktäristisk dimension

Resultatet visar en 12 procentig skillnad mellan könen i hur man uppskattar aktiviteterna, där killarna är mer positiva. 20 % mer killar än tjejer säger att de får visa vad de kan under lektionerna och 12 % mer killar än tjejer påstår att de lär sig något på lektionerna (Skolverket, 2004). Säfvenbom, Haugen och Bulie (2015) visar också i en studie att attityden skiljer sig mellan killar och tjejer, tjejerna har en generellt sett mer negativ attityd till ämnet. Dock så försämras attityden för båda könen jämnt över tid. Detta stärks även av Lundvall (2004, s.77) som säger:

... den positiva attityden, som helt dominerar bland de yngre eleverna förändras negativt i takt med stigande ålder hos eleverna.

Kjønniksen, Fjørtoft och Wold (2010) visar även de i sin studie att attityden till ämnet är något mer positiv hos killar än hos tjejer, men resultatet skiljer sig också från Säfvenbom et al. (2015) då attityden inte försämrades ju äldre eleverna blev.

Elevernas tro på sin egen förmåga menar Redelius (2004) spelar en avgörande roll i huruvida elevens attityd blir positiv eller negativ. Det en elev kan prestera bra i blir också roligt och tvärtom. Säfvenbom et al. (2015), som fokuserar på norska elever från klasserna 8–12, visar att elever som är fysiskt aktiva på fritiden i organiserade sporter har en tendens att tycka ämnet idrott och hälsa är roligare och därmed ha en mer positiv syn jämfört med de elever som inte är aktiva i någon form av fysisk aktivitet utanför skolan. Kjønniksen et al. (2010) styrker detta påstående och tillägger även att sambandet tenderar att vara starkare hos killar jämfört med tjejer.

4.3.3 Trygghetsdimension

I skolverkets rapport från 2004 framkommer vidare att var sjätte elev uppfattar lektionerna som oroligt och stökigt och endast hälften av eleverna uppger att det finns en positiv stämning under lektionerna. 41 % av eleverna håller inte med om att de känner sig trygga, och hela 7,4 % känner sig rädda på lektionerna. Redelius (2004) påpekar i sin studie att elever kan känna sig uttittade under utföranden på lektionerna, hon menar att det finns ett prestationsmoment i idrotten där misslyckanden blir mer tydliga än i andra ämnen och därmed skapar en viss otrygghet. Skolinspektionen (2012) kommer i sin granskning fram till att det behövs vidta åtgärder för att förebygga utsatthet och kränkningar i ämnet idrott och hälsa på 22 av 36 skolor. Omklädningsrum och dusch är ett av dessa områden som är extra svåra att handskas med och där läraren inte kan “vara med” för att upprätthålla en ordning och trygg miljö (Skolinspektionen, 2012).

Precis som i Nordamerika påvisar majoriteten av eleverna en positiv attityd till ämnet idrott och hälsa (Säfvenbom et al., 2015; Kjønniksen et al. 2010; Lundvall & Brun Sundblad, 2017). Intresset för ämnet idrott och hälsa i Sverige är stort och värderas högt av eleverna och där två av tre elever vill ha mer tid i ämnet, däremot kommer ämnet bara in på en sjätteplats när det gäller vilken nytta man har av ämnet (Skolverket, 2004). Detta stärks även av Lundvall och Brun Sundblad (2017) som visar att omkring 90 % av eleverna är positiva till att ämnet är obligatoriskt. En stor majoritet säger också att de tycker det är roligt att röra sig och att ha roligt är det viktigaste i ämnet (Skolverket, 2004).

Idrott och hälsa är det ämne som eleverna uppfattar som enklast i skolan och där eleverna lär sig minst under skoltid, endast en sjättedel upplever att de får tillräckligt med tid att utveckla sina kunskaper och arbeta i egen takt, och en stor del av eleverna tvingas istället nyttja redan införskaffade kunskaper (Skolverket, 2004).

Studier från Sverige och Norge indikerar på liknande strukturer som i Nordamerika angående elevers attityd till ämnet. Däremot har vi även identifierat ytterligare en dimension, den kallar vi för trygghetsdimensionen. Den innebär elevers känsla av trygghet, eller brist av sådan, innan, under och efter lektioner.

4.4 Nordamerika Vs. Sverige.

Det nordamerikanska samhället påminner på många sätt om vårt samhälle i Sverige. Båda länderna grundar sig på ett demokratiskt styre och lägger stor vikt vid utbildning och skola (Unesco Institute of Statistics, 2017). Vi har jämfört delar av den amerikanska läroplanen för idrott och hälsa (Physical education) med den svenska och hittat flertalet likheter. I den svenska läroplanen för högstadiet och i den amerikanska för middle school står det t.ex. att man ska kunna sätta mål för träning, genomföra komplexa rörelser inom olika aktiviteter, röra sig till musik och visa förståelse för olika träningsformer (Skolverket, 2011a; California Department of Education, 2010). Liknande jämförelser kan även dras till high school, respektive gymnasiet läroplan (Skolverket, 2011b; California Department of Education, 2010).

Med de här funna likheterna anser vi oss kunna applicera kommande resultat från vår litteraturstudie på den svenska skolan.

4.5 Begreppsförklaring

Fitness/fitness-aktiviteter

Fitness och fitness-aktiviteter menas i denna litteraturstudie vara aktiviteter där den fysiska förmågan står i fokus att utvecklas. Aktiviteter som löpning, cirkelträning och styrketräning är exempel på aktiviteter.

Middle school

Med middle school menar vi den nordamerikanska motsvarigheten till det svenska mellan/högstadiet, där eleverna är i åldern 11–14 år gamla.

High school

Med High school menar vi den nordamerikanska motsvarigheten till det svenska gymnasiet, där eleverna är i åldern 14–18 år gamla.

5 Metod

Vår litteraturstudies tillvägagångssätt är influerad av Badger, Nursten, Williams och Woodward (2000) som menar att en litteraturstudie är en systematisk, metodisk och kritisk granskning av vetenskaplig litteratur. De menar också att syftet med en litteraturstudie är att sammanställa redan befintlig forskning inom ett valt område och ska innehålla fyra grundläggande steg: (1) Definition av problem. (2) Utveckling av sökstrategi. (3) Urval av artiklar. (4) Analys av data. Vi har även valt att hämta viss inspiration från Moher, Liberati,

Tetzlaff och Altman (2009) som redovisar en checklista över saker en litteraturstudie ska innehålla. Vi valde dock inte att använda de rubriksättningar som presenteras rakt av utan de blev istället en hjälp så att vi fick med allt som anses ska finnas med.

Vår litteraturstudie baseras på 10 vetenskapliga artiklar som behandlar elevers attityd till ämnet idrott och hälsa och faktorer som kan påverka attityden. Då svensk forskning i området är knapphändig valde vi att använda oss av internationella artiklar och speciellt från Nordamerika. Vi valde att inrikta oss på artiklar som behandlar elever på antingen middle school eller high school. Detta för att det är med elever i denna åldersgrupp vi kommer att arbeta med i framtida yrkesliv.

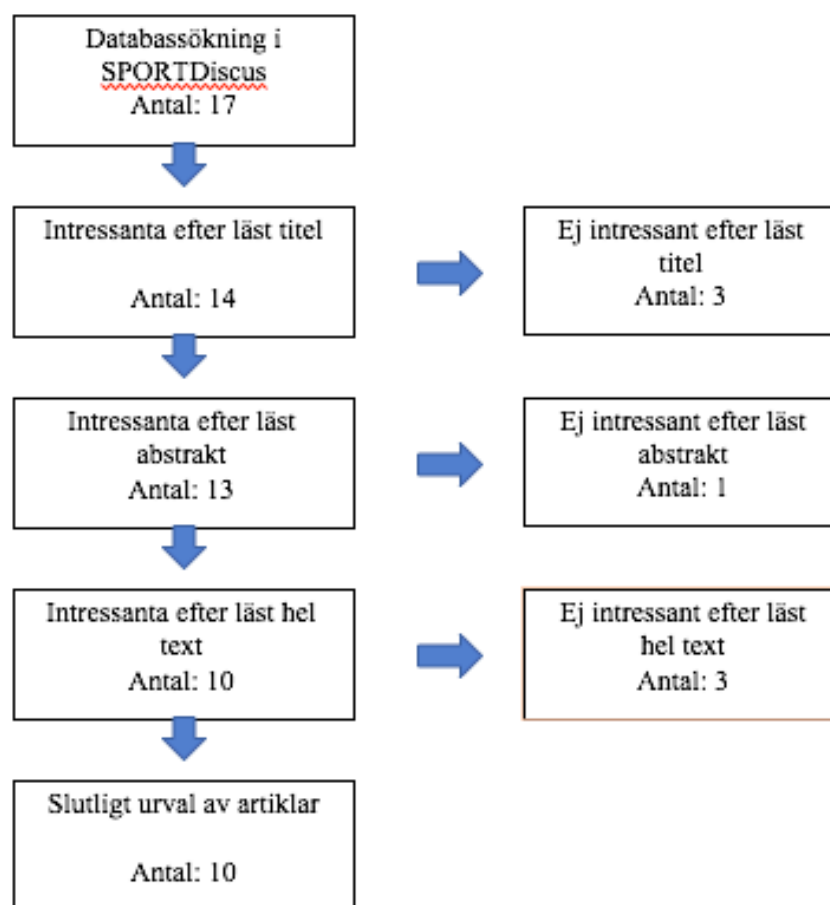
5.1 Datainsamling

I ett första steg valde vi att genomföra testsökningar på flera olika databaser, SPORTDiscus, PubMed och ERIC. Genom att laborera med olika sökord på de olika databaserna fann vi att den mest lämpliga databasen var SPORTDiscus. SPORTDiscus är inriktat på idrottsliga artiklar och riktar främst in sig på sport i någon form och även utbildning. Då vi har valt ett område som är väldigt ämnesspecifikt för idrott och hälsa var det också på denna databas vi hittade bäst matchande artiklar mot vårt syfte.

Vi begränsade våra sökningar med att enbart ha artiklar som var på engelska, dels för att vi ville ha artiklar från Nordamerika och dels för att det är det enda språk vi behärskar utöver svenska. Artiklarna skulle också vara "peer-reviewed", vilket innebär att de ska vara granskade av andra kunniga forskare inom det valda området. Detta är ett sätt att avgränsa sig från artiklar som inte håller en hög vetenskaplig kvalitet.

Vidare önskade vi så aktuell forskning som möjligt och valde därför att begränsa vår sökning med artiklar som sträcker sig 10 år tillbaka i tiden (2007–2017) med anledning att vi ville ha så aktuell forskning som möjligt.

I sökningen på SPORTDiscus använde vi oss av sökorden;
"Student attitude toward physical education",
AND "middle school OR high school",
NOT "Disabilities"

Inklusionskriterier:
 Tidsperiod: 2007-2017,
 Peer-reviewed,
 Språk: engelska,
 "Student attitude toward physical education",
 "Middle school OR high school",
 Elevperspektiv,
 Amerikansk studie

Exklusionskriterier:
 "Disabilities"

Figur 2, Flödesschema

Vi började söka på hela meningen "attitude toward physical education och fick då fram många olika personers attityd till ämnet, till exempel föräldrar och lärare. Då vi var ute efter elevernas perspektiv så valde vi att lägga till ordet "student" till meningen och blev du mer nöjda med resultatet av sökningen. Vi valde ordet "student" framför "pupil" då detta för det första inte gav oss några relevanta träffar samt att ordet inte verkar användas i samma utsträckning längre. Vi ville begränsa oss något mer och la därför till "middle school" och

“high school” för att rikta in oss till den åldersgrupp vi var ute efter. När vi började ögna igenom artiklarna märkte vi att flertalet artiklar behandlade elever med funktionsvariation och egentligen bara ur den synvinkeln vilket inte var riktigt det vi var ute efter. Vi valde därför att exkludera dessa artiklar genom att lägga till NOT “disabilities” till vår sökning.

Efter att ha bestämt sökord, tidsram samt inklusions- och exklusionskriterier fick vi fram en sökning på 17 artiklar¹. Vi började med att läsa igenom artiklarnas titel där vi redan kunde gallra bort tre irrelevanta artiklar. Vi gick sedan vidare och läste abstraktet av återstående 14 artiklar. Av dessa 14 artiklar valde vi bort en artikel som inte var relevant för vårt syfte. De återstående 13 artiklarna läste vi igenom och beslöt oss för att behålla 10 utav dessa till vårt resultat. De artiklarna som valdes bort i detta skede var artiklar från andra länder än Nordamerika eller saknade relevans (se figur 2). På de återstående 10 artiklarna gjorde vi en kvalitetsbedömning enligt en mall² och sammanställde en poängräkning³.

5.2 Databearbetning

När vi bearbetade de 10 återstående artiklarna valde vi att läsa en artikel i taget för att sedan diskutera den tillsammans. Först gjorde vi en sammanfattning av hela artikeln för att senare kunna gå tillbaka för att hitta relevanta kopplingar att använda till resultatet. Här valde vi även att sammanställa en artikelöversikt som ni kan se nedanstående tabell. När vi hade gått igenom alla artiklar hittade vi samband, likheter och skillnader mellan texterna. Detta valde vi att markera och läsa om mer noggrant för att skriva ner i en mer sammanfattad text.

Tabell 2, Artikelöversikt⁴

	Författare	År	Titel
1.	Mercier et al.	2017	Three-Year study of students' attitudes
2.	Barney & Christenson	2012	Generell attitudes of middle school students
3.	Bernstein et al	2011	Attitudes and perceptions, middle school students
4.	Subramaniam & Silverman	2007	Middle school students' attitudes
5.	Zeng et al.	2011	Attitudes of high school students
6.	Landolfi	2016	Grade 10 student attitudes
7.	Bibik et al.	2007	High school students' attitudes
8.	Woodson-Smith et al.	2015	Attitudes of Female high school students
9.	Barney & Deutsch	2009	The effect of curriculum on student attitudes
10.	Couturier et al	2007	Whose Gym is it?

¹ Se bilaga 1, Sökhistorik

² Se bilaga 2

³ Se bilaga 3

⁴ För mer utförlig information, se bilaga 4.

6 Resultat

Vi vill med den här litteraturstudien uppmärksamma vilka faktorer som framträder mest relevanta för ungdomars attityd till ämnet idrott och hälsa. Det resultat som vi har hittat passar in i RAA modellen på nivån bakomliggande faktorer som sedan mynnar ut i beteendeföreställningar (attityd). Vi har valt att dela in resultatet under tre dimensioner: en didaktisk dimension, en elevkaraktäristisk dimension och en dimension av upplevd trygghet. Den didaktiska dimensionen handlar om ämnets innehåll och lektionens struktur. Den elevkaraktäristiska handlar om elevens säregenskaper som inte påverkas av övriga faktorer, såsom kön och färdighetsnivå. Dimensionen av upplevd trygghet handlar om elevers känsla av att trivas, både före, under och efter lektion.

6.1 Didaktisk dimension

6.1.1 Lektionsinnehåll

Elevsvar på frågor om deltagande när de inte mår bra:

It depends on the game. If we were running I wouldn't play,

No, because it is fun and stuff,

Depends on how bad I feel. But if it wasn't that bad I would still play.

(Barney & Christenson, 2012, s.30).

Just innehållet på lektionerna framträder i datamaterialet/undersökningarna som en stor bidragande orsak till vad eleverna har för attityd till ämnet. Den mest förekommande faktorn som hade kopplingar till lektionsinnehållet var den så kallade "the fun factor", vilket menas elevernas känsla av att lektionerna ska innehålla roliga moment (Barney & Christenson, 2012; Bernstein, Phillips & Silverman, 2012, Subramaniam & Silverman, 2007; Bibik, Goodwin & Omega-Smith, 2007; Woodson-Smith, Dorwart & Linder, 2015; Barney & Deutsch, 2009).

När Mercier, Donovan, Gibbone & Rozga (2017) mätte elevernas attityd under en treårsperiod (årskurs 4–6, 5–7 och 6–8) fann de att elevernas tankar och känslor till ämnets innehåll blev mer negativa över tid. Vid första mätpunkten hade tjejerna en högre positivitet till ämnets innehåll än vad killarna hade. När man sedan gjorde den avslutande mätningen såg man att tjejernas attityd hade sjunkit så drastiskt att de hamnat under killarna, som nu istället hade en högre positivitet mot ämnets innehåll. Samma studie visar även elevernas tankar och känslor mot läraren och där den sjunkande attityden följer samma mönster med åldern men där det inte visar någon skillnad mellan könen.

6.1.2 Lektionsstruktur

Hur lektionen är strukturerad och upplagd påverkar elevers upplevelser av lektionen och därmed deras attityd till ämnet (Bernstein et al., 2011). Subramaniam och Silverman (2007) samt Barney och Deutsch (2009) visar i sin undersökning att eleverna inte vill upprepa samma aktivitet för länge då detta uppfattas som tråkigt men samtidigt menar Bernstein et al., (2011)

och Couturier, Chepko och Coughlin (2007) att det finns vissa elever som vill jobba i sin egen takt och då istället ges tid till att utveckla sina färdigheter. En enkel sak som att välja lag kan ha stor betydelse för vissa elever, då färdighetsnivåer i klasser oftast kan skilja sig ganska mycket. Detta kan uppfattas av eleverna som orättvist (Bernstein et al., 2011).

Sammanfattningsvis verkar det som om roligt innehåll är den viktigaste faktorn när läraren ska välja innehåll och struktur, eleverna vill heller inte tråkas ut och upprepa samma aktivitet under flera lektioner. Här såg vi dock en motsättning då vissa elever ansåg sig få för lite tid under lektionerna för att ”träna upp” en färdighet.

6.2 Elevkaraktäristisk dimension

6.2.1 Färdighetsnivå

Bernstein et al. (2011) skriver att elever helst vill paras ihop med elever på samma färdighetsnivå. Om elever hamnar med allt för duktiga elever känner de sig exkluderade och blir väldigt passiva under en lektion, en känsla av att inte vara tillräckligt duktig (Bernstein et al., 2011). Detta stärks också av Bibik et al. (2007) där 64 % av eleverna svarade att de ville vara tillsammans med andra på samma färdighetsnivå. Samma studie visar också att 18 % av eleverna ville vara med elever som var bättre än de själva och endast 10 % ville vara med elever som befann sig på en sämre färdighetsnivå.

Landolfi (2016) visar i sin studie att 50 % av eleverna inte känner att de har tillräckliga idrottsliga färdigheter för att lyckas i och glädja sig åt idrott och hälsa.

Elever med olika färdighetsnivåer kan uppfatta en och samma uppgift på olika sätt. Detta är något som påverkas av lektionens innehåll och struktur. Med utgångspunkt från tävlingsmoment under en lektion i idrott och hälsa visade Bernstein et al. (2011) en tydlig skillnad mellan elever med hög färdighetsnivå och elever med lägre färdighetsnivå. De elever på högre nivå tyckte skolans tävlingsmoment var roliga men inte tillräckligt tävlingsinriktade i jämförelse med sporten utanför skolsammanhang men hade chans att visa upp sig under t ex matchspel i lagsport. Elever på lägre nivå tyckte inte det var lika roligt utan kände istället att de behövde mer tid till att utveckla färdigheter för att senare kunna delta i matchspel eller tävlingsmoment. Det som uppfattades roligt med tävlingsmoment av eleverna med låg färdighetsnivå var samarbetet som krävdes (Bernstein et al., 2011).

6.2.2 Genusperspektiv

Det var möjligt att utläsa en tydlig splittring mellan könen i vad som menas med roliga moment eller vad som eleverna vill ha mer utav på sina lektioner. Killarna ville främst ha mer lagsport och spel på lektionerna medan tjejerna ville ha mer estetiska rörelser som dans och yoga (Bibik et al., 2007; Woodson-Smith et al., 2015; Barney & Deutsch, 2009; Couturier et al., 2007). Detta hängde ihop med killarnas mer positiva inställning till risktagande och utmaningar som hör ihop med de här aktiviteterna och de tävlingsmoment som tillkommer, vilket tjejerna inte alls visade positiv attityd till (Zeng, Hipscher & Leung, 2011; Couturier et

al., 2007). Majoriteten (74 %) av både killar och tjejer föredrog att inte byta ut spel mot "fitness" när frågan ställdes, då detta uppfattades som jobbigt och inte lika roligt. Endast 5 % föredrog i sin tur fitness framför spel och resterande del av eleverna ställde sig neutrala i frågan (Barney & Deutsch, 2009).

Frågan om könsuppdelade klasser var aktuell i några artiklar och när elever blev frågade om detta var det spridda svar. 75 % av tjejerna i en klass med enbart tjejer ville fortsätta med uppdelade klasser och 85 % av tjejerna i den mixade klassen ville fortsätta i mixade klasser (Woodson-Smith et al., 2015). Liknande resultat från Bibiks et al. (2007) studie visar att 74 % vill fortsätta med mixade klasser, med den mest förekommande anledningen att de ville kolla på de andra eleverna av motsatt kön. Liknande resultat kom också Zeng et al. (2011) fram till där 75 % av alla elever i en klass föredrog mixade klasser, de skriver dock att eleverna inte erbjudits klasser med enbart antingen tjejer eller killar och visste därmed inte för- och nackdelarna med en sådan undervisning. Något som kom upp i studien av Woodson-Smith et al. (2015) var dock att 100 % av tjejerna i tjejklassen hade A i betyg, medan endast 64 % av tjejerna i den mixade klassen hade ett A.

För att sammanfatta så vill majoriteten av eleverna arbeta med andra elever på samma färdighetsnivå som en själv och där endast en tiondel av eleverna vill vara tillsammans med elever som låg på en sämre färdighetsnivå. En stor skillnad upptäcktes också mellan killar och tjejer vad som ansågs vara roliga aktiviteter.

6.3 Trygghetsdimension

En faktor som påverkar elevers attityd negativt till ämnet är om de känner sig trygga eller inte i ämnets omgivning. Med detta menar vi hur utsatt eleven känner sig under vissa aktiviteter både under, i samband med och efter lektion och hur omklädningsrummet och omständigheterna utanför lektionssalen påverkar eleven.

If you are not good at something in school-based physical education other people laugh and make you embarrassed.

(Landolfi, 2016, s.6)

I am afraid other students will make fun of me.

(Couturier et al., 2007)

Här handlade det ofta om att man känner sig uttittad och utskrattad av andra elever om man gör fel (Landolfi, 2016; Couturier et al., 2007; Woodson-Smith et al., 2015). En stor del av eleverna i studierna kände så här och av de elever som klassades som överviktiga stämde detta för hela 80 % av tjejerna och 67 % av killarna (Landolfi, 2016).

En stor del av eleverna (43,7% av tjejerna, 25,3% av killarna) i studien av Couturier et al. (2007) säger att de inte känner sig bekväma att byta om inför andra. Något mer än hälften av tjejerna höll också med i påståendet: "*hate having to bring and carry my physical education*

clothes in school" (Couturier et al., 2007) och uppgav att detta var en bidragande orsak till att de inte ville delta på lektioner.

Andra orsaker var att omklädningsrummet var smutsigt och att de inte hade tid att göra iordning sig efter lektionen innan andra klasser. Återigen var tjejerna mer benägna än killarna till att känna såhär (Couturier et al., 2007). Resultaten från Couturier et al. (2007) visade sig stämma överens med Bibik et al. (2007) liknande resultat med otrygghet eller obehagskänslor i samband med omklädning.

Några faktorer vi observerade och som i större utsträckning förekom hos tjejer än hos killar var relaterade med utseende och handlar om rädslan de känner över att bryta sina naglar under lektionen, att håret blir förstört och att de inte gillade att bli svettiga (Couturier et al., 2007; Woodson-Smith et al., 2015). Tjejer svarade procentuellt högre än killar på alla dessa faktorer (Couturier et al., 2007).

Sammantaget kan vi säga att elevernas känsla av trygghet, både i omklädningsrummet och på lektionen, var en stor faktor till att deras attityd. Även här kunde vi se en viss skillnad mellan könen där tjejerna utmärkte sig i oron relaterat till sitt utseende.

6.4 Övriga observationer

Eleverna ser ämnet idrott och hälsa som ett viktigt ämne i skolan och anledningarna varierar från att utveckla färdigheter, testa på nya aktiviteter samt träning, vilket inte elever gör hemma (Barney & Christenson, 2012). Resultat från Bibik et al. (2007) visar också detta i sin studie där ämnet rankas som nummer fyra strax efter matematik, engelska och naturvetenskap. Detta stärks också av Couturier et al. (2007), där en elev menar att ämnet idrott och hälsa är lika viktigt som engelska och matematik. Zeng et al. (2011) styrker denna generella bild men visar också att det finns en viss spridning bland eleverna.

Den generella attityden till ämnet idrott och hälsa är positiv och majoriteten av eleverna går ifrån en lektion med positiva erfarenheter (Subramaniam & Silverman, 2007). Den positiva inställningen och attityden gäller dock inte hos alla elever. Landolfi (2016) visar i sin studie att 67 % av killarna och 59 % av tjejerna svarade mindre fördelaktigt gällande frågor om fysisk aktivitet i skolan. Samma studie visar också att samma elever (74 % av killarna och 81 % av tjejerna) hade en positiv attityd till fysisk aktivitet utanför skolan.

Den negativa attityden till ämnet idrott & hälsa visar en tydlig koppling till stigande ålder i tonåren. Framförallt gällande den senare delen av middle school (grundskolan) och fortsatt in på high school (gymnasieskolan) (Mercier et al., 2017; Barney & Christenson, 2012; Subramaniam & Silverman 2007; Woodson-Smith et al., 2015). Denna negativa trend är något mer framträdande hos tjejer under det här åldersspannet än hos killar. (Mercier et al. 2017; Barney & Christenson, 2012). Resultatet från Subramaniam och Silverman (2007) visar dock ingen skillnad mellan kön utan endast ålder.

6.5 Vilka metoder används i artiklarna

Av de 10 artiklar vi har med i vårt resultat var kvantitativa studier det mest förekommande. 7 av artiklarna använde sig enbart av frågeformulär. Av de återstående tre artiklarna använde sig två av kombinationen frågeformulär och intervjuer. Intervjuerna var löst styrda och grundades i hur eleverna hade svarat på tidigare frågeformulär. I den sista artikeln använde studien sig av observationer och semistrukturerade intervjuer.

6.6 Sammanfattning

Ämnet rankas högt av eleverna och visar en generellt positiv bild, men även här kan vi se en splittring i frågan. Vad vi kan utläsa av studierna finns det en mängd olika faktorer som kan påverka en elevs attityd till ämnet idrott och hälsa. Den första faktorn vi lade märke till var det sjunkande intresset ju äldre eleverna blir, framför allt för tjejer. Vi märkte också att det var skillnad mellan killar och tjejer både vad de föredrar för aktiviteter samt hur de trivs under och efter lektioner. Killar föredrog lagsport, tävlingsmoment, riskmoment samt utmaningar. Tjejerna däremot föredrog mer estetiska aktiviteter såsom dans och yoga men också visade tjejerna större negativitet till omständigheter i omklädningsrum. Lärares påverkan i form av hur de strukturerar lektionsinnehållet visade sig också ha stor påverkan på eleverna. Om eleverna ville ha mixade eller könsuppdelade klasser, visade sig vara en splittrad fråga och det berodde på vilken grupp man ställde frågan till. I redan könsuppdelade klasser ville majoriteten fortsätta med det och i mixade klasser ville majoriteten fortsätta med det.

7 Diskussion

7.1 Metoddiskussion

Då vi tidigare inte hade någon erfarenhet av att skriva en litteraturstudie kände vi att vi behövde vägledning få en bättre bild av vad som skulle göras och vad som förväntades. När vi då sökte vad en litteraturstudie skulle innehålla blev det tydligt att ett systematiskt tillvägagångssätt är att föredra och att användning av olika checklistor underlättar arbetet. (Moher et al., 2009). Som en komplettering uppmärksammades även Badger et al. (2000). Dessa två artiklar blev sedan en grund för utformningen av vår litteraturstudie.

7.1.1 Sökstrategi

Vi använde oss utav endast en databas i vår sökning, detta gav oss ett specifikt resultat med artiklar som behandlade det ämnesområde vi önskade. Vi provade även vår sökning i först Pubmed men där majoriteten av artiklarna belyste medicin vilket inte matchade vårt syfte. Samma sökning i ERIC hamnade mer inom de ramar vi tänkt oss och flertalet artiklar vi hittade i SportDiscus kom även fram här, dock så hittade vi inga nya relevanta artiklar som vi kunde använda oss utav i vårt resultat. Genom att prova olika databaser och där resultatet blev som det blev kände vi oss nöjda med vad vi hade hittat i form av 17st artiklar och där till slut 14 mynnade ut som relevanta för vårt syfte. Då vi snarare använde en sökfras istället för ett

sökord i första fältet övervägde vi länge om detta skapade någon form av förvirring i databasen och att relevanta artiklar inte skulle fånga upp hela denna sökningsfras. Så verkade inte vara fallet då vi gjorde vissa andra sökningar med andra och kortare sökord och som inte fångade upp de artiklar vi tidigare hittat samt att de nya artiklarna som vi hittade saknade fullständig relevans till vårt syfte. Utifrån detta drog vi slutsatsen att vi gjort en bra sökning och som fångat de artiklar som var relevanta för vårt syfte. Det var till stor fördel att använda sig utav booleska operatörer, detta gjorde att vi kunde para ihop våra inklusionskriterier samt exklusionskriterier för att göra sökningen så specifik som möjligt.

Vårt val av åldersgrupp på de elever vi ville undersöka baserades främst på att det är elever i den åldern vi kommer att undervisa senare när vi är klara med utbildningen. Det är också denna åldersgrupp vi har stött på ute under vår VFU och där vi lagt märke till problemet.

Vi använde oss endast av artiklar från Nordamerika i vårt resultat. Vi var först skeptiska till detta då vi inte visste hur resultatet skulle stå sig jämfört med den svenska skolan. Det löper alltid en viss risk att överföra resultat från ett land till ett annat då det finns t ex kulturella skillnader som spelar in. Det vi kom fram till efter att ha undersökt läroplaner från både USA och Sverige var att skolorna var så pass lika att resultaten går att sätta in i en svensk skolkontext.

7.1.2 Analys av artiklar

Resultatet av vår litteraturstudie består av 10 artiklar. Vi valde att inte dela upp artiklarna mellan oss utan läste istället alla artiklar var för sig. Efter varje läst artikel hade vi en diskussion för att se om vi uppfattat innehållet likadant och för att se vad vi kunde använda oss utav. Detta tillvägagångssätt tog längre tid än om vi hade delat upp artiklarna, däremot gav det oss en bättre förståelse för artiklarna, och lät oss undvika missförstånd då fler ögon granskade texterna.

Av våra 10 artiklar som ingår i resultatet använder 7st sig av enbart frågeformulär. Dessa formulär var inte alla likadant utformade men behandlade samma tema, elevers tankar (cognition) och känslor (affect) mot ämnet idrott och hälsa. Två artiklar använde sig utav liknande frågeformulär i kombination med intervjuer. Intervjuerna i fråga var löst styrda och grundades i hur eleverna hade svarat i frågeformuläret. En artikel hade tillvägagångssättet med observation och intervjuer. Det som observerades under en lektion var hur eleverna agerade i vissa moment. Semistrukturerade intervjuer hölls med eleverna där det främst handlade om elevernas upplevelser av lektionsmoment. Fördelen med frågeformulär med svarsalternativ på en skala är att siffrorna blir tydliga och därmed ger ett tydligt resultat. Nackdelen anser vi är att man inte kommer på djupet till varför ett svar har angivits. Detta ser vi är fördelen med intervjuer där svaren kan bli mer nyanserade och där följdfrågor kan ställas. Nackdelen med intervjuer blir istället att det är svårt att få fram tydliga resultat och att det är mer tidskrävande, färre antal elever kan undersökas. Observationer ställer vi oss lite kritiska mot, det är både tidskrävande och slutsatserna kan bli subjektiva. Den enda fördelen vi ser med observationer är att den kan vara ett bra underlag för senare intervjuer.

8 av våra 10 artiklar använde sig av tvärsnittsstudier, alltså att man mäter under enbart ett tillfälle. Även här är fördelen att det är effektivt och att man snabbt kan samla in data. Nackdelen anser vi är att andra faktorer kan spela in såsom dagsform och vad som har hänt under senaste lektionen. Detta blir i sin tur fördelen med longitudinella studier som två av våra artiklar använder sig utav. I en longitudinell studie följer man samma elever och gör flera mätningar under en viss period. Detta anser vi ger validitet i resultatet då andra faktorer inte spelar lika stor roll och man kan upptäcka mönster och fastställa om en attityd är tillfällig eller konstant.

7.1.3 Etiska aspekter

Majoriteten av de artiklarna som används i resultatet uppvisar någon form av etiskt ställningstagande. Ofta skrivs detta fram i form av frivillighet att utföra studierna. Det är dock endast ett fåtal som skriver ut att deras artiklar är etiskt granskade utifrån specifika institutioner/nämnder. Ett fåtal artiklar skriver ingenting om detta etiska ställningstagande, vad detta beror på kan vi endast spekulera kring. Vi tror dock att någon form av etisk granskning har förekommit eftersom alla artiklar är peer-reviewed vilket indikerar på en form av kvalitetsgaranti.

7.2 Resultatdiskussion

Vi vill med denna litteraturstudie uppmärksamma de faktorer som påverkar en elevs attityd till ämnet idrott och hälsa ur en nordamerikansk utgångspunkt för att sedan se om det går att applicera resultatet till svensk skolkontext.

7.2.1 Elevattityder i en nordamerikansk kontext

Sammanställningen av de granskade artiklarnas resultat visar att lärarens roll är viktig. Flera av faktorerna vi hittat går att koppla till lärarens roll, det vill säga vilka beslut läraren tar i form av lektionsinnehåll och hur innehållet struktureras (Barney & Christenson, 2012; Bernstein et al. 2011; Subramaniam & Silverman, 2007; Bibik, Goodwin & Omega-Smith, 2007; Woodson-Smith et al., 2015; Barney & Deutsch, 2009). Just struktur och innehåll verkar vara två faktorer som även tidigare forskning visar vara viktiga för eleverna och deras attityd till ämnet (Solmon & Carter, 1995; Carlson, 1995; Linda Rikard & Banville, 2006).

Flertalet artiklar förklarar att elever ser ämnet som viktigt, man förstår nyttan i det man lär sig och vad det gör för en i framtiden (Stewart & Green, 1991; Couturier et al., 2007; Bibik et al., 2007) Trots detta tänk angående nyttan i ämnet verkar det som att viljan att lära sig inte finns där i samma utsträckning, istället ligger fokus på att det ska vara roligt. Både elever och lärare ansåg det vara viktigt att aktiviteterna på lektionerna uppfattas som roligt, något som vi benämner som "the fun factor". Solmon (2003) och Carlson (1995) menar båda två att en positiv attityd hos elever underlättar lärandemiljön för både elever och lärare. Detta verkar vara en tankegång som många lärare följer och det tycks ha skapats en djupt rotad kultur inom ämnet där man utformar lektionerna efter ett mått av vad som anses vara roligt.

Men vad är då roligt? Är det lika för alla?

Studierna visade att lagsport och bollspel, även innan 2007, var aktiviteter som uppskattades av eleverna, och var tydligt framträdande under lektionstillfällena (Linda Rikard & Banville, 2006; Tannehill et al., 1994). Lagsport och bollspel har följt med i ämnet genom åren som en central aktivitet och uppskattas fortfarande i hög grad av en stor mängd elever (Barney & Deutsch, 2009). Denna uppfattning om lagsport och bollspel verkar dock inte delas av alla elever, studier visar nämligen att det är majoriteten killar som förespråkar denna typ av aktivitet (Bibik et al., 2007; Woodson-Smith et al., 2015; Barney & Deutsch, 2009; Couturier et al., 2007). Tjejer däremot föredrar generellt sett estetiska aktiviteter såsom dans, yoga och fitness och här kan man inte heller se någon förändring över tid (Folsom-Meek, 1992; Smoll & Schutz, 1980; Bibik et al., 2007; Woodson-Smith et al., 2015; Barney & Deutsch, 2009; Couturier, Chepko & Coughlin, 2007). Då detta inte är aktiviteter som förekommer i lika stor utsträckning som lagspel och bollsporter kan detta vara en förklaring till varför tjejers attityd till ämnet är mindre positiv än killarnas.

En annan del i "the fun factor" verkar vara att eleverna inte vill hålla på med en aktivitet för länge eller under flera lektioner i följd (Barney & Deutsch, 2009). En tidigare studie från Ryan et al. (2003) nämner också variation av aktiviteter är det som uppskattas av eleverna och blir därför en viktig faktor för lärare att ta hänsyn till. Det som glöms bort i detta fall är då elevernas möjlighet till att lära sig nya färdigheter och ta till sig kunskap vilket är ett av ämnets mål (Skolverket, 2011b). Flera studier styrker detta problem och menar att många elever behöver gott om tid på sig för att lära sig aktiviteten eller färdigheten i fråga (Couturier et al., 2007; Linda Rikard & Banville, 2006; Silverman, 1993).

Att elever känner sig otrygga i samband med lektionerna i idrott och hälsa verkar ha existerat under lång tid. Tidigare studier pekar på otrygghet på lektionerna och handlar om att man blir uttittad och skrattad åt (Tousignant & Siedentop, 1983; Carlson, 1995). Samma problem finner vi även i de nyare artiklarna vi granskat men det dyker också upp ett annat problem, otrygghet i omklädningsrum (Couturier et al., 2007; Woodson-Smith et al., 2015). Blakemore och Mills (2014, refererad i Mercier et al., 2017) menar att det ingår i en naturlig process då tonåringars kroppar utvecklas väldigt fort vilket gör att många får sämre självkänsla, de börjar jämföra sig med varandra och detta gör att vissa blir känsliga för exponering av kroppen. Vi anser att detta hänger samman med rådande normer i samhället i form av kroppshets och utseendekrav. Vi upplever även att närheten och tillgången till kameror och ständig uppkoppling gör att en viss oro kan infinna sig hos eleverna i samband med ombyte.

Som vi kan se ovan så hänger flera faktorer samman och påverkas av varandra men där läraren står överst och har ett väldigt stort ansvar. I ett första skede väljer läraren ett lektionsinnehåll som tros passa eleverna, sedan väljer läraren hur detta innehåll ska struktureras. Beroende på hur strukturen är utformad känner sig eleverna mer eller mindre trygga. Det som sticker ut i resultatet som vi hittat är det som händer inne i omklädningsrummet, där har läraren inte samma inverkan och kan inte se vad som händer.

7.2.2 Applicerbart i svensk skola?

Då antalet liknande forskning i Sverige är begränsat är det svårt att hitta direkta jämförelser. Vi har dock tittat på annan litteratur från Sverige som indikerar på att tendenser till samma problem existerar i svensk skolkontext. "The fun factor" är något vi kunnat koppla till den svenska skolan då Skolverket (2004) och Redelius (2004) visar resultat på att eleverna tycker att det viktigaste i ämnet är att ha roligt. Likt nordamerikansk skola verkar bollspel även i Sverige vara ett dominerande inslag i undervisningen (Sandahl, 2004). Vi hittade även likheter mellan Nordamerika och Sverige där elever också uppgav sig vilja jobba i sin egen takt för att få möjligheten att utveckla färdigheter. Detta verkar inte existera i särskilt stor utsträckning då elever upplever att de lär sig väldigt lite på lektionerna och istället måste använda redan införskaffade kunskaper från fritiden (Skolverket, 2004).

Det som berör trygghetsfaktorn tydde på samma problem som fanns i den nordamerikanska forskningen. Skolinspektionen (2012) belyser problematiken i omklädningsrummet och Redelius (2004) skriver om att misslyckanden blir extra tydliga inom prestationsmoment som ingår i undervisningen, och därmed bidrar till en sorts otrygghet.

8 Slutsatser

Som vi kan se finns det många faktorer som påverkar en elevs attityd åt antingen det positiva eller negativa. Dessa faktorer skiljer sig inte mellan de jämförda länderna och de mest framträdande är lektionens innehåll och struktur, elevernas färdighetsnivå samt elevernas känsla av trygghet. Av detta kan vi utläsa att läraren har det viktigaste uppdraget då läraren kan påverka alla dessa faktorer. Resultatet säger att det viktigaste för eleverna under en lektion är att de vill ha roligt. Vad som är roligt skiljer sig generellt sett åt mellan könen, killar vill ha utmanande och risktagande bollspel/lagsport och tjejer vill ha estetiska aktiviteter såsom dans och yoga. Dagens lektionsinnehåll domineras av det som killar förespråkar vilket också verkar ligga till grund för deras mer positiva attityd till ämnet.

Elever befinner sig på olika färdighetsnivå, har olika intressen och behov. Detta behöver lärare ta mer hänsyn till för att skapa en tryggare och mer inkluderande miljö för eleverna. Tryggheten i omklädningsrummen är en svårare nöt att knäcka men enkla knep som duschbås kan göra stor inverkan så att elever slipper känna sig exponerade.

Till sist undrar vi varför denna bollspels-/lagsportstradition fortfarande existerar? Är det en vana? Är det för att uppehålla en god stämning för majoriteten? Eller är det ett bra sätt för eleverna att lära sig färdigheter? Vad är det som gör att den är så svår att bryta?

Vidare forskning behövs på svenska elever med liknande mätinstrument som används i nordamerikansk forskning. Även om vi kunde se likheter och tendenser till samma problem så finns inte samma sorts forskning på svenska elever. Intressant vore också att se om den nya läroplanen i Sverige har påverkat elevernas attityd till ämnet.

9 Referenslista

- Ajzen, I., Albarracin, D., & Hornik, R. (Eds.). (2007). *Prediction and change of health behaviour: applying the reasoned action approach*. Mahwah, N.J.: L. Erlbaum Associates.
- Badger, D., Nursten, J., Williams, P., and Woodward, M., (2000) Should all literature review be systematic. *Evaluation and Research in Education* 14(3 and 4): 220–230.
- *Barney, D., & Christenson, R. (2012). General Attitudes of Middle School Students Towards Physical Education. / 中學生對體育課的態度. *Asian Journal Of Physical Education & Recreation*, 18(2), 24–32.
- *Barney, D., & Deutsch, J. (2009). The Effect of Middle School Physical Education Curriculum on Student Attitudes. *Asian Journal Of Physical Education & Recreation*, 15(1), 12–20.
- *Bernstein, E., Phillips, S. R., & Silverman, S. (2011). Attitudes and Perceptions of Middle School Students Toward Competitive Activities in Physical Education. *Journal Of Teaching In Physical Education*, 30(1), 69–83.
- *Bibik, J. M., Goodwin, S. C., & Omega-Smith, E. M. (2007). High School Students' Attitudes Toward Physical Education in Delaware. *Physical Educator*, 64(4), 192–204.
- California Department of Education (2010). Physical Education Model Content Standards for California Public Schools Kindergarten Through Grade Twelve. Hämtad från <http://www.cde.ca.gov/be/st/ss/documents/pestandards.pdf>
- Carlson, T. B. (1995) We Hate Gym: Student alienation from physical education. *Journal of teaching in physical education*, 14, 467–477.
- *Couturier, L. E., Chepko, S., & Coughlin, M. A. (2007). Whose Gym Is It? Gendered Perspectives on Middle and Secondary School Physical Education. *Physical Educator*, 64(3), 152–158.
- Dartsch, C., Pihlblad, J., & Centrum för idrottsforskning. (2013). *Spela vidare: En antologi om vad som får unga att fortsätta idrotta* (Centrum för idrottsforskning; 2013:2). Stockholm: Centrum för idrottsforskning: SISU idrottsböcker [distributör].
- Ennis, C.D. (1996). Students' experiences in sport-based physical education [More than] apologies are necessary. *Quest*, 48, 453–456.

- Fishbein, M., & Ajzen, I. (2010). *Predicting and changing behavior : The reasoned action approach*. New York: Psychology Press.
- Folsom-Meek, S. L. (1992). A comparison of upper elementary school children's attitudes toward physical activity. (ERIC Document reproduction service No. ED. 350 297).
- Kjønniksen, L., Fjørtoft, I., & Wold, B. (2009). Attitude to physical education and participation in organized youth sports during adolescence related to physical activity in young adulthood: A 10-year longitudinal study. *European Physical Education Review, 15*(2), 139–154.
- Kougioumtzis, K. (2016). Student's beliefs on physical education. *International Journal of Physical Education, 53*(2), 26–34.
- *Landolfi, E. (2016). Grade 10 Student Attitudes About Physical Activity and Teachers' Understanding. *Physical & Health Education Journal, 81*(3), 1–11.
- Linda Rikard, G., & Banville, D. (2006). High school student attitudes about physical education. *Sport, Education and Society, 11*(4), 385–400.
<https://doi.org/10.1080/13573320600924882>
- Luke, M. D., & Sinclair, G. D. (1991). Gender differences in adolescents' attitudes toward physical education. *Journal of Teaching in Physical Education, 11*, 31–46.
- Lundvall, S. (2004). Ämnet idrott och hälsa, SIH-studien och folkhälsan. *Svensk Idrottsforskning, (4)*, 75–79.
- Lundvall, S., & Brun Sundblad, G. (2017). Polarisering av ungas idrottande. In (pp. 45–75).
- Martinek, T. J. (1991). *Psycho-social dynamics of teaching physical education*. Dubuque, IA: Brown & Benchmark.
- *Mercier, K., Donovan, C., Gibbone, A., & Rozga, K. (2017). Three-Year Study of Students' Attitudes Toward Physical Education: Grades 4–8. *Research Quarterly For Exercise & Sport, 88*(3), 307–315. DOI: 10.1080/02701367.2017.1339862
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., & Altman, D. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: The PRISMA statement. *British Medical Journal, 339*(7716), 332.
- Phillips, S. R., & Silverman, S. (2012). Development of an Instrument to Assess Fourth and Fifth Grade Students' Attitudes Toward Physical Education. *Measurement in Physical Education & Exercise Science, 16*(4), 316–327.

- Portman, P. A. (1995). Who is having fun in physical education classes? Experiences of six-grade students in elementary and middle schools. *Journal of Teaching in Physical Education*, 14, 445–453.
- Redelius, K. (2004). Vilka är vinnare och förlorare i ämnet idrott och hälsa? *Svensk Idrottsforskning*, (4), 42–46.
- Ryan, S., Fleming, D., & Maina, M. (2003). Attitudes of Middle School Students Toward their Physical Education Teachers and Classes. *Physical Educator*, 60(2), 28.
- Sandahl, B. (2004) Ett ämne för vem? Idrottsämnet i grundskolan 1962–2002 (s. 44–69), i *Mellan nytta och nöje*
- Silverman, S. (1993). Student Characteristics, Practice, and Achievement in Physical Education. *The Journal of Educational Research*, 87(1), 54–61.
- Silverman, S., & Subramaniam, P. R. (1999). Student Attitude Toward Physical Education and Physical Activity: A Review of Measurement Issues and Outcomes. *Journal Of Teaching In Physical Education*, 19(1), 97.
- Skolinspektionen. (2012). *Idrott och hälsa i grundskolan - Med lärandet i rörelse*. (Skolinspektionens rapport, 2012:5) Stockholm: Skolinspektionen.
- Skolverket. (2004). *Nationella utvärderingen av grundskolan 2003: Huvudrapport - bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik och slöjd* (Skolverkets rapport, 253). Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2011a). Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. Hämtad från <https://www.skolverket.se/publikationer?id=2575>.
- Skolverket. (2011b). Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011. Hämtad från <https://www.skolverket.se/publikationer?id=2705>.
- Smoll, F. L., & Schutz, R.W. (1980). Children's attitudes toward physical activity: A longitudinal analysis. *Journal of Sport Psychology*, 2, 137–147.
- Solmon, M. A. (2003). Student issues in physical education: Attitudes, cognition, and motivation. In S. J. Silverman and C. Ennis (Eds.). *Student learning in physical education: Applying research to enhance instruction* (2nd ed.) (pp. 147–164). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Solmon, M. A., & Carter, J.A. (1995). Kindergarten and first-grade students' perceptions of physical education in one teacher's classes. *Elementary School Journal*, 95, 355–365.

- Stewart, M. J., & Green, S. R. (1991). Secondary student attitudes toward physical education. *Physical Educator*, 48(2), 72.
- Subramaniam, P. R., & Silverman, S. (2000). Validation of Scores From an Instrument Assessing Student Attitude Toward Physical Education. *Measurement In Physical Education & Exercise Science*, 4(1), 29.
- *Subramaniam, P. R., & Silverman, S. (2007). Middle school students' attitudes toward physical education. *Teaching and Teacher Education*, 23, 602–611.
doi:10.1016/j.tate.2007.02.003
- Säfvenbom, R., Haugen, T., & Bulie, M., (2015) Attitudes toward and motivation for PE. Who collects the benefits of the subject?, *Physical Education and Sport Pedagogy*, 20:6, 629-646.
- Tannehill, D., Romar, J., O'Sullivan, M., England, K., & Rosenberg, D. (1994). Attitudes Toward Physical Education: Their Impact on How Physical Education Teachers Make Sense of Their Work. *Journal Of Teaching In Physical Education*, 13(4), 406–420.
- Tousignant, M., & Siedentop, D. (1983). A qualitative analysis of task structures in required secondary physical education classes. *Journal of Teaching in Physical Education*, 3(1), 47–57.
- Unesco Institute of Statistics (2017). Hämtad 2017-10-06. Från <http://uis.unesco.org/en/country>
- *Woodson-Smith, A., Dorwart, C. E., & Linder, A. (2015). Attitudes Toward Physical Education of Female High School Students. *Physical Educator*, 72(3), 460–479.
- *Zeng, H.Z., Hipscher, M., & Leung, R.W. (2011). Attitudes of high school students toward physical education and their sports/activities preferences. *International Journal of Fitness*, 7(2), 41–52.